

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció i Administració

General Barceló, —1.—2.º

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes an es qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca-l'amo Andreu Alcover, Plaça del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadracions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Fran, Brossa.—Llibreria d'Alomar i Fontdevila, Brossa.

Dietari de l'eixida d'enguany a França i a altres nacions

Segueix Dia 18 de juliol.

S. Pere del Vaticà

Avui cap-vespre, havent vist a't demati el Papa, no he tengut delis per veure altra esglesia que St. Pere del Vaticà, s'esglesia més gran del mon. S'es entregat a s'ho tal el P. Rovira, i devers les quatre mos ne som anats a veure St. Pere. Tot anant a veure Sa Eminència el Cardenal Rampolla i el Papa, ja havíem vista per defora aquella basilica incomparable; pero allò no bastava. Bé se mereixia tal Basilica una visita aposta. Per això mos hi scm espitxats amb el P. Rovira, pujant a un tramvia, que mos ha deixats a sa plaça Rusticucci, just devant sa estupenda Plaça de St. Pere i més enllà s'augusta, sa veneranda Basilica Vaticana amb sa cúpula suprema.

Ja's sap que sa plaça es ovalada i rodada de quatre fileres de columnes dòriques, que aguanten un preciós entaulament, un paladar coronat de 16z grans estatuets de Sants. Ses columnes son 284 i 28 pilastres, i d'entre i entre uns espais tan amples que p'és mig hi poren anar dos carruatges a la par. La plassa té de llarg 280 metres i 240 d'ample. Al mig s'alça sa celebèrrima *Güia de Roma*, un obelisc egipci, duit d'Heliopolis per Caligula; el posaren dret aquí l'any 1586; té 25 metres d'alt. A dreta i a esquerra s'alçen magnífics brolladors.

Passam s'espay ovalat de sa plaça, prenim es rectangular, pujam sa grandiosa escalonada, traspassem es magnífic pòrtic, penetram dins sa veneranda Basilica, que fundà l'emperador Constantí, aquí meteix ont era es circ que fundà l'emperador Nero, i que hi enclavaren St. Pere. La feren tot-d'una de cinc naus amb *transept*; aquí fou coronat Emperador Carlemany l'any 800. Com sa basilica amb tants de sigles havia sufrí molt, Nicolau V resolgué refer-la, i començaren s'abside l'any 1450, segons plans del florentí *Rossellino*, en forma de creu llatina. Mort aquell, s'aturen ses obres, i no feren pus via fins 50 anys després, que Juli II determiná de fer nova tota la basilica i comanà plans a una partida d'arquitectes, escullint es de *Bramante*, que concebé s'idea de posar el *Panteon* dalt la basilica de Constantí, axò es, una cúpula tan grossa com el *Panteon* que era'l temple més gran dels gentils, i donar a s'edifici sa forma de creu grega. L'any 1506 posaren sa primera pedra; *Bramante* sa mor l'any 1514, s'encomanen ses obres a varis arquitectes, un d'ells Rafael, que's moren entre 1515 i 1516 i Rafael l'any 1520. Ses obres seguiren malament perque cada punt mudaven de pla i feyen poca via ferm, fins que s'en encarregá En Miquel Angel l'any 1546, que restablí es pla primitiu de *Bramante*, sa creu grega, i afegí a sa fatxada un pòrtic; va alçar sa cúpula a punt de començar sa mitja-taronja. Mort l'any 1564, segulren ses obres successivament Vignola, Pirro Ligorio, Jaume de la Porta. L'any 1606 no més hi mancava sa fatxada, i Paul V tengué sa mala idea d'allargar s'asta de sa creu grega, fent-la creu llatina, i l'arquitecte

Maderna alçá sa fatxada actual, que es un bunyol amb tota s'estensió de sa paraula, un atac fulminant de magror i prosaisme; i no sols axò, sino que destrueix tot s'efecte de sa cúpula, que, segons es pla de *Bramante* i Miquel Angel, havia de formar part de sa fatxada. Ara queda tapada de mala manera am sa prolongació de ses tres naus; Quina llástima! L'any 1626 el papa Urbá VIII consagrà sa nova Basilica.

Se gastaren en sa construcció 235 milions de francs. Sa conservació i sosteniment en costa uns 180 000 francs. La sacristia nova que hi feu Pius VI, en costá quatre i mig de milions. Es s'esglesia més gran del mon: ocupa una superfície de 15.160 metres quadrats, allà ont el *Gran Duomo* de Milán n'ocupa 8406; St. Pau de Londres, 7875; Sta. Sofia de Constantinopla, 6890; la Seu de Colonia, 6166; *Nostra Senyora* de París, 5955. Té de llarg, contant-hi es pòrtic de sa fatxada, 211 metres; sa nau central en té 46 d'alt i 27 d'ample; sa llargaria des creuer son 137 metres dedins. Sa cúpula es de 42 metres de diàmetre i 123 metres d'alt fins a la llanterna, i fins part-demunt sa bolla de bronzo i creueta, 132. Es més baixa que'ls campanars de Strassburg, Colonia i Ulm. En camvi, es sa cúpula més alta del mon; contapassa totes ses altres de amplaria i d'altaria, pero de molt de molt.

Sa fatxada té 112'60 metres d'amp i 44'60 d'alt. Fa un orde de columnes adossades i pilastres amb sa corresponent gornisa i un capser que correspón an es cap de sa nau central. Dalt sa gornisa i capser s'alça un átic amb unes finestrasses quadrades, ferestes per lo rónogues i axutes, i va coronat de estatuets colossals de 5'70 metres del Bon Jesús i ets Apòstols. Baix de sa gornisa s'obrin es cinc portals que donen ingrés an es pòrtic i més amunt unes grandioses finestres que donen llum a sa gran sala aont es Papes recent-elegits, com posseïen els Estats Pontificis, eren coronats, i sortien an es balcó des mig a beneir es poble, que omplia sa plaça de Sant Pere. Sa decoració de sa gran sala i sobre tot es pòrtic es una meravella.

Així com es defores de St. Pere son pobríssims, magríssims, fora la cúpula, fins an es punt de no tenir campanar (ja primera esglesia del mon no té campanar!), es dedins son una cosa estupenda, meravellosa, sublim, inefable.

En entrar tot d'una fa tres naus de quatre trasts amb capelles. Es pilars divisoris de ses naus son tan amples i gruixats, que fa s'afecte d'una nau, an es primer cop de vista. Ses capelles des dos trasts primers son poc fondes; ses des trast tercer (*capella del chor* i *capella del Sagrament*) son tres o quatre vegades més grans que ses altres; semblen esglesies. An es trast quart hi ha ses capelles *Clementina* i *Gregoriana*, que son els dos recones de devant des grandí quadrat d'En Miquel Angel, que está a continuació de ses tres naus, venint a esser com es cap d'elles; an es centre del qual s'alça sa cúpula, dalt es quatre pilars mestres tan gruixats que ocupan tota s'amplaria de ses naus laterals, que, per lo meteix, moren devant aquests pilars. En es recones aposats hi ha ses capelles de la Columna i de St. Miquel

arcàngel. Aqueixes quatre capelles marquen es quatre punts des quadrat d'En Miquel Angel, melt més ample que ses tres naus plegades. De manera que entorn des quatre pilars de sa cúpula corre una nau amplíssima, plena de altars i retauls adossats an es murs, retauls molt sobris, enquadran preciosos mosaicys i entre sepulcres monumentals de papes i d'altre gent grossa. An es cap des braços des creuer, de forma absidal, hi ha altars amb pintures i estatuets de grans mestres. An es cap de sa creu hi ha la càtedra de St. Pere, dalt un pompós retaul de bronzo, que n'hi ha 74.260 kilograma, obra de Bernini. An es centre des creuer s'alsa sa confessió de St. Pere o altar major, devall un baldaquí, de columnes entorxades, de bronzo daurat, de 29 metres d'alt i que pesa 63054 kilograma. Sa confessió propiament es devall l'altar, una cambra soterrania meravellosament decorada, que guarda dins un sarcòfag es cos de St. Pere, amb 89 llanties enceses sempre. Ses voltes de sa nau major, creuer i des quatre espays o naus que rodetjen es pilars de sa cúpula, son de mig punt, totes enteixinades i amb floratges daurats.

A ses petxines de sa cúpula hi ha els quatre Evangelistes de mosaic. Es tambor i sa mitja taronja fan setze compartiments verticals an cinc sostres de figures de mosaic: 1.º sostre: Sants Pares; 2.º sostre: el Bon Jesús, Maria Verge, St. Juan Batista i ets Apòstols; 3.º sostre: àngels amb sos instruments de la Passió; 4.º i 5.º sostre: xerafins; amunt de tot, el Pare Etern.

Ses voltes de ses naus menors son cúpules ovalades. Casi totes ses parets, pilastres, arcades i entaulaments son forrats de marbre blanc, i lo que hi havia que no hu era, ara le hi fan. Es retauls de ses capelles son sumptuosíssims enquadraments de preciosos mosaicys, copies de pintures religioses de grans Mestres, i estatuets dels primers escultors. Els baixos per tot lo redó de ses naus i capelles están plens de sepulcres monumentals de papes i altres personatges benemèrits de l'Esglesia. An els pilars de sa nau major, dins capelletes, hi ha grans estatuets dels fundadors de ses Ordes Relligioses; i atracada a un pilar de sa cúpula hi ha demunt un socele i cadira de morbre blanc s'estatua antiquíssima de St. Pere, de bronzo, i que té un peu tot menjat d'anar-hi els feels a besar. Cal que n'hi sien anat molts per haver fet botir es bronzo de tal manera.

Només dic demunt demunt lo que es St. Pere del Vaticà, per donar-ne una mica d'idea. I en resum he de dir que aqueixa esglesia es una cosa mai vista, meravellosa, estupenda, sublim incomparable; es un prodigi, un esglay d'ornamentació, suntuositat i magnificència; es el monument més gros i més admirable que s'es alçat mai a la Majestat Divina. Sia ella beneïda, exaltada i alabada per los sigles de los sigles. Amèn!

Amb això s'es fet hora de buidar, perque ja era tart, i me quedaven encara un bon raig de feines a enllestir, i an el P. Rovira que també li convenia ferm tornar a s'Institut *Biblic*, aont té ca-seua. Devora es meu hostal he pres comiat d'ell, fent-li grans mercès d'haver-me acompanyat per tot de tan bon gust. Es que fa molts

d'anys que mos coneixem; ell encara era un al·lotó i jo ja era amic coral de sos pares es M. I. Srs. Comtes de Rotova, an-e qui dec jo tantíssims de favors i atencions, que sols los ho puc pagar amb un agràiment coral de tota la vida.

Cap a Nàpols.

He enllestides ses feines que duia enrretera, he sopat dejorn, i devers les nou m'espitx a s'estació. Puig an es tren de Nàpols, partim devers les deu, vaig tot sol dins es departament, i ben aviat romanc més adormit que un tronc, i mentres tant es tren fa sa seua via cap a Nàpols.

Per lo meteix fins demà demati, si Deu ho vol i Maria!

Dia 19 de juliol.

Arribada a Nàpols. Impressió general.—El Vesubi.

Nàpols es sa ciutat més poblada d'Italia: té devers sicientes mil ànimes, es s'antiga capital des Reine de Nàpols, que va esser d'Espaya desde es sigle XV fins sa primeria des sigle XVIII. Per això esta plena de recordances i de monuments d'espanyols, i fins i tot es dialecte que s'hi parla, una varietat d'italià ben especial, está brufat de castellanismes. Aquesta gran ciutat está just a sa vorera de mar, an es fondo d'un golf o mitja lluna molt gran. Sa part antiga de sa ciutat no es gaire mal plana tampoc; vé en devallada cap a mar. Ara a sa banda de grec, tramuntana i mestral sa cap-amunta s'empina ferm fent una taringa de caps serrats, com *Castel S. Elmo*, *Vomero*, *Amedeo*. La ciutat ha esbronceat per tots aqueixes serrals i s'es estesa per totes aqueixes cucuies fent s'hi grans estols de cases senyoriales amb jardins i passeigs i hostals d'aquells de primera bona, aont vos poreu donar bona vida ferm si d'uis una bossa ben plena i no vos sab gaire greu fer-li fer roi.

La veritat es que d'allà dalt se domina tota la ciutat, que la veuen a vista d'aucell, i llavó dominen tots es contorns de sa banda de terra i de sa banda de mar, que es de lo més garrit, pintoresc i esplèndit que se puga veure an el mon. Ran ran mar en tota s'estensió des golf, que es molt gran, tot son jardins i viles i ciutats rioler an costers de pujols i muntanyoles, que vellen es batuts an es *Vesubi*, que s'alça esquert i agüionat dins es xeloc, una horeta lluny de la ciutat; no hi ha dupte que dona una nota pintoresca an aquell panorama encantador aqueixa muntanya que deixa anar casi sempre per amunt per amunt una columna de fum tota acaragolada. Si només deixás anar fum, bé se n'riurien es napolitans. Lo terrible es quant se posa a vomitar foc i cendre ablamada, que, segons d'ont vé es vent, s'escampa per tot allò i allò ont cau no deixa res viu. Quant hi va haver aquells terratremols a Sicilia, aqueix anys passats, es *Vesubi* se posá a vomitar cendre i més cendre d'aquella. Un conegut meu que hi era a Nàpols a-les-hores, m'ha contat que n'hi queia ferm de polsim de cendre, i hi feia un mal estar que no era de dir, no hi porien alenar, s'hi acubaven. I encara foren sortats que es vent se'n va dur sempre aquella fereixa cenrada cap a xeloc i en tapá sa terra fins a nou hores lluny, mantant tots es sembrats i moltíssims de abres. A Nàpols tothom va creure

que qui salvà sa ciutat fent bufar es vent cap a xeloc i allunyant aquella pluja de cendre tan feresta i horrible, va esser el gloriós St. Janer, Patró de Nàpols, an-e qui acudiren es napolitans amb unes rogatives de lo més alt de punt.

De manera que es Vesubi es una muntanya molt poética que dona una gran importància an es panorama de Nàpols, pero això sols es quant no-més fa fum, quant fa bonda. Hi ha que dir que en fa casi sempre; pero jalerta que no se desbarat! Jo no'l voldria per veinat de punt aont jo hargrés de cap-llevar.

Som arribat a Nàpols prevengut contra aquesta ciutat. Me'n havien parlat molt desfavorablement: que era una ciutat molt bruta, de gent molt esquinada, que abusaven indignament des pobres viatgers, que sovint eren víctimes des desgavell social i administratiu que hi dominava; persones que hi eren estades, me n'havien contades de ferestes.

Per això vos asseguro que hi som entrat dins Nàpols ben uis espolsats, i vellant bé es ble a tothom que s'acostava devers mi quant som sortit de s'estació. Eren devers les sis del matí. Contract una carrossa per anar a s'hostal que havia triat demunt es Bädeker; m'hi du, m'admeten, me donen cambra, me rent.

Malaveig per trobar un carrer i una esglesia.

Sa persona que duia idea de visitar a Nàpols, era el Rt. P. Vives i Canals, monjo de Monserrat, Col·laborador des Diccionari, que m'ha cercats milenars de mots catalans, escorcollant ets arxius d'aquí, farcits de documents catalans. Amb el P. Vives només mos coneixiem per cartes, no mos érem vists mai. Duia sa seua direcció: *Via Marchese Campodisola*.—*Chiesa di Monserrato*. Aquest Pare forma part de sa *Comunitat* de monjos monseratins que cuiden aqueixa esglesia de Monserrat que hi ha aquí, de quant això era d'Espanya. Jo'm pensava que sols que anomenas aqueixa esglesia, es de la fonda tot d'una me dirien aont era; pero no es estat així. Ho deman a es Director i ni ha sabut aont era la *Chiesa di Monserrato* ni *Via Marchese di Campodisola*; ha cridat es macips i es bastaix de la casa, i negú n'ha sabudes noves. I com jo m' som extranyat molt de que no sabeissen res de tal esglesia, m'ha dit: *Staremmo freschi si noi divessimo sapere il nome di tutte le chiese, tante come ne abbiamo in Napoli!*

Amb això un des macips crida un carrosser que hi havia devant s'hostal, i le demana aont es tal esglesia perque jo hi he d'anar. Es carrosser a l'acte s'acosta amb sa carrossa i me diu que hi puig. Jo tot d'una anava a pujar-hi, pero llavó he pensat que era a Nàpols i que, si no posava es peus plans, entre macips i carrossers m'exposava a que'm donassen qualque porro d'allò més salat. Me decant dues passes de sa carrossa i dic an es carrosser, presentant-li es pla de Nàpols:—Si deis que sabeu aqueixa esglesia, feis-me la bondat de senyar-la-me demunt aqueix mapa. Aqueix carrosser no s'esperava tal sortida meua. Ell lo que cercava porer-me passetjar molt de temps per dins Nàpols cercant aqueixa esglesia, i cobrar-me sa feina ben salada. Com l'homo ha hagut de confessar que no sabia res de tal esglesia, l'he deixat en banda, i ja som estat partit per amunt p'cs carrer meiteix de s'hostal. Veig un caporal de la Policia, m'hi acost, segur de que ell tot d'una me diria aont era tant *Via Marchese di Campodisola*, com *Chiesa di Monserrato*. Le hi deman, i amb gran sorpresa meua ni ha sabut una cosa ni altra. I no cregueu que fos que no anas de so fes o tengues molts de mal-de-caps, serque era un bon senyor lo més atent i de molta de pa-

rola; som anats un bon tros plegats, i m'anomenava un per un tots ets edificis que trobavem. I a la fi m'ha aconselat que, per trobar aqueixa esglesia, lo més curt era que me'n anas a ca-l'Arquebisbe, i a ses oficines de la Arquidiocesis es segur que m'ho dirien. Jo li he donades les gracies així meiteix de tanta d'amabilitat com me dispensava, i l'he deixat, per veure si per altre, vent arribaria a aclarir més cosa, no comprenia com era possible que dins una ciutat de sicentes mil ànimes un caporal de Policia no sabés donar cap claricia d'una esglesia ni d'un carrer de la ciutat, i ni li ocorria altra idea que enviar la gent a ca-l'Arquebisbe a demanar una tal cosa. Aquí jo he dit: Per força aqueixa *Via Marchese di Campodisola*, a pesar d'esser un nom tan llargarut i retumbant, deu esser qualque carreró de mala mort de s'altre cap de la ciutat, i aqueixa *Chiesa di Monserrato* encara deu esser més poca cosa que no es carrer.

Amb això passa un capellà per devant mi, l'atur i li deman si sabria

por bona sort aqueix carrer i aqueixa esglesia; i m'ha dit que si que ls-e sabia, que eren devora s'edifici de *la Bossa*, que fa una gran plaça devant, i que anant allà, qualsevol me mostraria tal carrer i tal esglesia.

He agrada an aquell capellà sa claricia que me donava i son romás més confús que no estava primer perque justament es meu hostal está just devora s'edifici nou de *la Bossa*. Llavó si que comprenia poc que s'Administrador de s'hostal i es macips seus no sabessen aquell ditxós carrer i aqueixa ditxosa esglesia, i manco comprenia encara que no les sebés tampoc aquell caporal de Policia que havia topat an es meiteix carrer de s'hostal.

I ¿que he fet jo a-les hores? Com només tenia avui i demà per veure Nàpols i Pompeia, he cregut que lo millor seria visitar sa banda des mati totes ses esglesies més notables de Nàpols per llavó porer fer tot es capvespre amb el P. Vives.

ANTONI M.ª ALCOVER pre.

DE TOTES ERBES

Un pare i quatre fills

(Acabatai)

I ara vegem que tal li va dir an es germà derrer, En Bernat.

Ell també va prendre ets atapins, i de d'allà p'es seu vent.

Camina caminaras, arriba a una ciutat; demana quina ciutat es aquella, i li diuen que es sa ciutat des lladres, que allà a cada casa hi ha una escola aont mostren de pispar an el germà proisme tot lo que s'es mester per porer viure esquena dreta; i totes ses lliçons se reduien a mostrar de fer anar falagueres ses mans.

En Bernat triá sa casa de més bon aspecte, s'hi presenta, demana es Mestre, es Mestre surt, se peguen de barrina, la fan, i En Bernat ja va esser partit a estudiar sa jugeresa i promptitut de mans. A's mig de la casa tenien un homo de pedaç penjat, tot carregat de campanetes, que per poc que l'engronassen, ses campanetes se posaven a sonar, naturalment.

Idò bé, aquell homo de pedaç duia set o vuit tresetes dins ses butxaques, i es deixebles li havien de treure aquelles tresetes de dins ses butxaques sense fer sonar cap campaneta; si en sonava cap, es Mestre zas! una bona clotellada.

No vos dic res ses clotellades que havia de pegar aquell bo de Mestre, pero li porien signar an aquell homo de pedaç, quant i més tocar-lo, que no sonas qualque campaneta; i, si es deixeble era un poc esburbat en so paupar-li ses butxaques, eren casi totes ses campanetes que prenien es trot sona qui sona; i allà haurieu vist es Mestre repartir clotellades a rompre an aquell deixeble dali-brou.

An En Bernat no li haguereu de *bestreure* gaire perque anava uis espolsats ferm, li vellava es batuts a s'homo de pedaç una cosa de no dir, i al punt ja li va sebre buidar ses butxaques seguit seguit sense que cap campaneta provás de moure gens es batai. I a les-hores es Mestre li doná es titol de *Mestre examinat de mans falagueres*.

I ¿que fa En Bernat llavó? Se despedeix d'aquell Mestre, i va córrer la gandaina per allà ont tenia es cap girat, fins que se compliren es quatre anys, i compareix ben peus alts a cason pare.

Quant son pare les se va veure tots quatre devant, les diu:

—Veiam! explicau-vos que heu fet aqueix quatre anys. Cadascú que don relació de lo seu.

—Jo, diu En Pere, duc aqueixa escopeta que fer allà ont jo apunt; i, si no vui matar, no mat; només através.

—Bono, diu son pare, i tu, Pau ¿que mos dus?

—Jo vos ho direi diu En Pau: una trompa de mirar-lluny, i no hi ha res

que li tap sa vista: ni roba ni parets ni fustam.

—Bono, torná dir son pare, ja sabem aquest altre que ha duit. I tu Miquel ¿amb-e que t'entregues?

—Jo, diu En Miquel, duc aqueixa güia que cus totes ses coses: es ferro es vidre, ses pedres...

—Bono, torná dir son pare. Ara ja sabem de tres. ¿tu Bernat? ¿que es que mos dus?

—Jo, diu En Bernat: sa jugeresa i promptitut de mans.

Com son pare les va haver sentits tots quatre, e-hi pensa una estona, i llavó diu:

—Bé, voltros deis que duis totes aqueixes coses de tanta virtut segons voltros. Ara hem de fer ses proves, veiam si es així com deis

—En voler, diuen tots quatre.

Aquí son pare s'arrabaça aquesta:

—A una de ses meues possessions, no dic quina, sé un niu de mel'lera. A veure tu Pau si l'afines an aquest niu!

En Pau se treu sa trompa de mirar-lluny, i ja es partit a mirar per s'endret de cada una de ses possessions de ca-seua; i al punt s'exclama:

—Ara l'he afinat. Es dins tal possessió, demunt tal auzina.

—Si que hu has endevinat! diu son pare! El dimoni és! Bono! ara mos has de dir si sa véia hi coa i quants d'ous e-hi-té.

En Pau torna girar sa trompa cap an aquella possessió i cap an aquella auzina, i tot d'una diu:

—Si que coa sa véia, i són cinc ous que coa, i ben grossos!

—El dimoni és amb aqueixa trompa! diu son pare.

I llavó se gira an En Bernat, i ja li diu:

—No res, tu que dius que ets Mestre examinat de mans falagueres, veiam si ets capaç de prendre-li ets ous an aqueixa mel'lera mentres ella coa i sense que ella se'n tema!

—Ara meiteix! diu En Bernat.

I ja es partit cap an aquella auzina, i son pare i ets altres germans derrera derrera.

—Ja serás el dimoni, deia son pare an En Bernat, si tu tens tranc de pispar ets ous an aqueixa mel'lera mentres coa i sense que ella se'n tema.

—A la cuita se veurá el fesoll! deia En Bernat.

¿Que me'n direu? Ell com foren docentes passes abans d'arribar a sauzina, En Bernat les feu aturar per que ells amb so trepig i es rall no li desbaratassen sa mel'lera; ell s'hi arramba de puntes, s'enfla per sauzina amb tota sa ciencia del mon, arriba an es niu i ja es partit a llevar busquetes i busquetes de devall es niu.

I hu feia amb tanta de suavidad, que sa mel'lera véia que covava, no's va témer de res; i En Bernat li foradá es niu per devall; ets ous, tots cinc llenquien i li cauen dins sa má, ell devalla

de sauzina, i cap a son pare i an es germans! a mostrar-los aquells cinc ous.

—El dimoni és, torná dir son pare. ¿Si que les hi tens jugeres an aqueixes mans! Si que t'ets aprofitat!

L'homo hi torna pensar, i diu an En Pere:

—Bono, tu te'n vens amb aqueixa escopeta, i dius que fers allà ont pertoca, i que si no vols matar, només traveses! Veiam si ets capaç de desparar an es cinc ous, trencar-los sa closca d'un cap a fi de que poguem veure ses mel'lereta que hi ha dins cada ou, sense danyar-la gota.

—Conforme! diu En Pere. ¿Posau-me de filera ben afilerats aqueix cinc ous.

Les hi posen, i En Pere eis apunta ben apuntats, i plam! despara, i va ferrir cada ou just an es cap fent-hi un foradi.

Miren per aquell foradi, i era ver: dins cada ou e-hi havia una mel'lereta que esperava es moment de porer-ne sortir de dins aquella closca.

Aquí son pare diu an En Miquel:

—No res, tu amb sa güia que dus, cus aqueixes llenquetes que En Pere ha fetes caure de cada ou, a fi de que no les atropellem massa an aqueixes mel'leretes, fent-les néixer abans de hora.

—Ara meiteix! diu En Miquel.

I ja se treu sa güia, i ja es partit a replegar totes ses llenquetes de closca que havien botit; i romangué tot tan ben cosit, que no's coneixia que hi hagués hagut trenc en lloc en-lloc.

—El dimoni és! s'exclama son pare, com veu tot allò.

L'homo n'estava amb sos cabeis drets d'aquelles proeses que es seus quatre fills acabaven de fer, i en via neguna era capaç de dir quina era sa de més mérit, quina se'n duia sa pauma.

¿Que me'n direu? Ell e-hi pensá set dies, i a la fi crida es quatre fills, i les diu:

—Tots quatre heu demostrat tenir tan bon cap, que no puc dir en bona veritat quin es que se'n du sa ventatge. Per això he pensada una cosa: feros hereus per iguals parts, i no parlar-ne pus.

Així hu va fer: va xapar tota sa seua heretat en quatre parts i en dona una per-hom a cada fill.

¿Que me'n direu? Ell tots quatre n'estigueren ben contents, i cadascú amb sa part que li havia tocada i s'al'lota que cada un aluá i s'hi casá, visqueren anys i més anys; i encara son vius si no son morts; i al cel mos vegem tots plegats. Amén.

JORDI DES RECÓ.

Ventim

Fan ets alemes.

¿No heu reparat mai lo que fa un llum quant acaba s'oli? Sa flamadeta comença a tremolar fent-se cada vegada més magre i més ruca fins que vé a parar a no res, quedant només una mica de cremaió? Idò an aqueix triquet se troben es republicans de Mallorca. Ells que s'havien de menjar frits tots es monárquics i En Maura es primer, com se suposa, van mancabant mancabant, perdent sa confiança en sos seus caporals, que es per allà ont comença sa mort de tot partit, quedant-se sense forces per sostenir ni un trist setmanari que fos s'orga des partit, deixant morir com un ca es pobre *Ideal*. I ¿que fan es caporals republicans de Mallorca? Uns sembla que se'n ven amb En Melquiades Alvarez cap a sa Monarquia i ets altres s'arreconen desenganats o avorrits a ca seua, ben convençuts de que no hi ha res que fer; mentres que per altre vent, per que resulti més en ridícul es crioxit i esbrellat partit republicà de Mallorca, es quatre sogueus d'En Lerroux que queden a Ciutat, fan sortir un paperetxo tan poca cosa com *La Voz del Pueblo*, i es republicanets de s'Obrer *Balear* i de *El Rayo* que no hi veu de cap bolla d'endentat que está, se baraien com a placers, tirant-se es trastos p'es cap. Bé se posa sa cosa per entrar es republicans! Noltros ja los ho tenim pro-

fetisat, fa temps: que no entrarán, en no esser es dia del Judici Final hora baixa, i encara allà on entrarán ells, serà a l'inforn, si no's converteixen d'hora. ¡No badeu massa, republica-netxos, si no vos ne voleu dur's'au-mut p'es cap per tota una eternitat! ¡Creisme, republica-netxos! ¡posauvos bé amb Deu, ara que hi sou a temps! ¡No hi bovetjeu, si voleu estar bé! que encara que sia infinitament misericordiós, negú mai le hi ha feta, que no haja pagada, com va dir aquell frare llec.

Se'n necessita poca d'alatxa!

Poca de tot se'n necessita per publicar lo que publica *El Rayo* de dissapte passat sobre sa vaga d'ets obrers i obreres de Barcelona. Els obrers de Barcelona Diu es paperot anarquista que aqueixa vaga es una «lluïta títanica» dels obrers contra la burgesia, un triomf colossal d'ets obrers, un enfilat de fracassos p'es burgesos, i que aqueixa vaga de Barcelona «va rompent ses cadenes d'esclavitut de sa classe proletaria».

Amb això bé se veu que *El Rayo* escriu per babaluts que's mamen es dit, que les poren donar entenent que ets ases volen. Sols tudosses així se poren escoltar un paperot que ment a la descarada, contant tot lo contrari de lo que es realment aqueixa vaga de Barcelona: una afronta, una ignominia, una carabacencada d'ets obrers de ses fàbriques de feixits de Barcelona. ¿Qui no sab que aqueix obrers han volgut continuar una vaga demostrant que no sabien per que la feien?

No s'entenc n ells amb ells, uns demanen una cosa, altres una altra; posen un representant seu per tractar amb so Governador i es Patrons, i llavò desautorisen aquell representant; si se reüneixen, no fan més que baraiar-se; no se saben posar d'acord en res: i han acabat per fer oi i coses pitjors an es públic de Barcelona, que ja no se'n empatxa ni'n vol sobre res. Un des nostros va esser a Barcelona aqueixa setmana passada, i en lloc va veure cap senya de que hi hagués tal vaga; i en demanà noves a diferents persones, les quals contestaren amb poques paraules ferm, manifestant es més fondo despreci per aqueix *vagüistes*, dient qua eren sa cosa més ridícula i més despreciable del mon, i que tothom creia que dins pocs dies tornarien fer feina tots es *vagüistes* que es Patrons admetessen a ses seues fàbriques, per sa senzilla raó de que tals *héroes* de sa vaga estaven re-decansats de patir fam. Si, a aqueixa vaga heroica de Barcelona, aqueixa «llaitatítanica» que diu *El Rayo*, ha acabat per fam, per falta de clopinos, per que aquells *héroes* i *heroïnes* se cansaren de sentir-se córrer rates i ratolins per dins sa ganxa, i no per culpa de negú pus més que d'ells. ¿Tal volta es patrons no obriren ses fàbriques per que hi anassen a guanyar es jornal segons es conveni fet davant es Govern amb sos meteixos patrons? conveni que acceptaren es representants d'ets obrers, facultats per aquests per tractar i arretglar sa cosa, i que llavò ets obrers no volgueren acceptar-ho, desautorisant es seus representants! ¿Tal volta no acceptaren aquell conveni ets obrers de ses fàbriques de teixits de fora de Barcelona? ¿Tal volta no's trebia dins totes ses altres fàbriques de teixit de tot Catalunya fa més de quinze dies? De manera que lo que han fet ets obrers teixidors de Barcelona aqueixa vegada es estat demostrar que no tenen cap ni centener, que son una tractalada de caps-verjos i caps-closos que no saben que volen ni que's metgenquen i que son pitjors que es locos, des quals se sap que al manco mai pedreguen sa seua teulada. Idó aqueix obrers de Barcelona ara s'han passats una partida de dies apedregantla a les totes, i han agut de tornar a ses fàbriques a veu

re si los volen per compasió, sensa haver conseguit res, absolutament res, d'aqueixa vaga. *herbica, titúnica*. que diu es gran terroler de *El Rayo*. Si, això es estat es gran favor que es *sindicalistes* han fet an es malenats obrers teixidors de Barcelona. ¡Deu se'n apiadi!

A la fi dissapte passat es Govern ha donat un Reial Decret senyalant an ets obrers teixidors xixanta hores de feina per setmana.

Era lo que es Govern va proposar tres setmanes enrera, i hu acceptaren ets amos de ses fàbriques i ets obrers i obreres de fora de Barcelona. Ets obrers i obreres de Barcelona llavò no hu volgueren acceptar i per això seguiren sa vaga. Ara hu han acceptat, cansats de patir iam. Això es es triomf que es *sindicalistes* han fet conseguir an ets obrers de Barcelona: quinze dies sensa jornal i es ridicul que els es caigut demunt d'haver hagut ara d'acceptar lo que no volgueren fa tres setmanes i per això seguiren en vaga quinze dies.

I ara, ja hu veureu, sortirà *El Rayo* dient que aqueix obrers de Barcelona han conseguit un triomf colossal demunt es Govern i es patrons!

Es gran farsant.

¿Es paperetxo *El Rayo* posa unas paraules d'aquella mala anima, d'aquell mal espós, d'aquell mal pare, d'aquell inimic de la Patria i des poble, En Ferrer i Guardia, tot soiat de sa sang des centenar de morts que causá organiant i dirigint sa *Setmana Trágica*; unas paraules que pareix mentida que tengués cara de dir-les un homo que s'havia passats anys i anys cercant trecents homos per anar a Madrid a matar el Rei i tota sa Familia Reial i tots es Ministres i totes ses altres Autoritats d'allá; un homo que deia que pertocava matar tots es militars, tots es capellans, tots es frares, totes ses monges; un homo que deia que ses armes que s'havien d'emprar contra s'Autoritat era es *Veri* i *ses bombes*; un homo que va enviar bom bes a Paris perque les tirassen a D. Anfós XIII, quant seria an aquella gran ciutat; un homo que va esser causa que En Morral amollás aquella bomba demunt es cotxo del Rei i de la Reina d'Espanya an es *Carrer major* de Madrid quant D. Anfós i Dª Victoria venien de casar-se, i que ocasioná una vintena de morts i un centenar de ferits; un homo així sembla mentida que llavò tengués pit per dir lo que posa *El Rayo* que va escriure: «Yo detesto todo derramamiento de sangre, trabajo por la regeneración de la humanidad y amo el bien por el bien».

S'es vista mai una manera de mentir més descarada? Tota sa vida d'En Ferrer va esser sa negació d'aqueixes paraules. Si no matá mitja Espanya, fone perque no pogué; tota sa seua bandera era de matar es qui no pensaven com ell. I com a persona privada, ¿aont hi ha hagut mai una vida més lletga i mes indigna? Matá de dis gusts sa seua dona, prenent-li ses fies, no deixant-les-li veure, aplegant-se amb altres dones. Enganá aquella senyora francesa Mdm. Meunier, espampolant-li millions amb excusa de fundar una escola per infants sensa pare ni mare, i amb aqueix diners fundá s'*Escuela Moderna*, no per fer bons empleiats ni bons obrers, sino anarquistes convençuts, com confessá ell meteix; ell s'aplegá amb una tal Bonnard, pispant-li cent mil francs, que ara es tribunals francesos han obligat es seus hereus a tornar a Na Bonnard; ell s'aplegá després amb Na Soledad Villafranca, deixant-li una cantitat grossa en testament, mentres deixá dins sa miseria dues fies seues que s'han de guanyar la vida devers Paris, una fent de comedianta i s'altra embolicant galletes, amb sos seus infantons malalts a l'hospital, mentres ell, En Ferrer amb Na Sole-

dat Villafranca se donaven sa gran vida. Això es era En Ferrer i Guardia, es Deu des socialistes, es Deu de sa Masoneria. Es s'únic Deu que's mereixen: ell era digne d'ells i ells d'ell. Si, això es es Deu des *sindicalistes* de *El Rayo* i des socialistes: un fusellat p'ets enfilais de crims que va cometre; i se comprén molt bé que sia així perque tant es socialisme com es sindicalisme no son més que enfilais de crims contra Deu, contra sa societat, contra sa meteixa classe trebaidora, que es sa qui en du més sa post an es forn.

¡Quina «Ve» més escanyada!

Mos referim an es paperetxo republica-netxo que surt a Ciutat, que nom *La Voz del Pueblo*. Es republicans i demés revolucionaris son la nata per posar-se noms retumbants, noms de coses grosses i glorioses. E-hu fan per cridar s'atenció i enganar es beneits, perque ja's sab que no hi hauria partit revolucionari possible dins Espanya si no el reclutaven entre es beneits, bereiels, biduins, caps-closos, troços de *quoniam*, torre-pipes, babaluts i papalomeos. Idó això fan ets escriguedoretxos de *La Voz del Pueblo*: donen un nom tan retumbant a una mica de periódic que publiquen, que no té alé per apagar un llum, i que es mentida que siga «sa veu des poble». ¿Quin «poble» es aquest que té per «veu» aqueix paperetxo? No, aqueix paperetxo no es «veu» de cap «poble»; no es «veu» més que des quatre pifolers que l'escriuen, i que fins es meteixos republicans no'n fan cas. Per aixó va tant prim de lloms es paperetxo. E-hi va tant que fa quinze dies enviárem a comprar-lo per veure quines battonades enflocaria, i allá ont el solen vendre, varen dir que no era sortit perque s'imprenta aont el fan, se negá a fer sa tirada fins i tant que se posás cabal des deute que hi tenia.

Sa «Ve» escanyada contra es miracles de Lourdes.

Idó bé, aqueix paparetxo dia 7 d'aqueix més enteferra un raig de dois i de ximpleses i de barbaridats, que no son tot berbes. A una banda nega que la Mare de Deu de Lourdes fa miracles. ¿sabeu perque? Perque no se curen tots es malalts que hi acudeixen demanant a la Mare de Deu que los cur. ¿S'es vista mai una virollada consembiant? De manera que la Mare de Deu de Lourdes no ha curat cap malalt perque no cura tots es qui li demanaren que los cur! Qui fa es miracles es Deu, i los sol fer per intercessió de qualque sant, sobre tot per intercessió de María Santíssima. Pero Deu mai per mai ha fet ni ha volgut fer ni convendria que fés tots es miracles que ets homos li demanen, perque aixó duria un trastorn i un desgavell ferest dins el mon, i destruiria s'orde natural de ses coses del mon, que es obra just de Deu. Perque es miracles no son més que coses que fa Deu fora de ses lleis per les quals el mon se retgeix i que son obra des meteix Deu. De manera que es Deu que fa ses coses ordinaries del mon, ses coses de cada dia, que en sí son tan admirables com ses coses extraordinaries, que son es miracles propiament dits. Per aixó es cristians mai han cregut que just demanant un miracle a Deu, Deu ja haja de fer aquell miracle. Es cristians saben que Deu fa es miracles que convenen an es fins inescrutables de sa seua Providencia infinita i no pus. De manera que es cristians demanam a Deu i an ets Sants i a la Mare de Deu, sobre tot, tots es miracles que creim que mos convendrien, pero sabem que, si no vé es miracle, no es que Deu no'l puga fer, no es que s'intercessió des sant o santa que hem invocada, no sia una intercessió efectiva; sino que Deu, que hu sab tot i hu veu tot i mira p'es nostros bé més que noltros meteixos, i sab que es lo que mos convé i lo que no mos convé,—mos concedeix es miracle si convé, i, si no convé, no'l mos concedeix. Per aixó es malalts que acudeixen a la Mare de Deu de Lourdes perque los cur, si la Mare de Deu no los

cura, si Deu per intercessió de la Mare de Deu no les torna sa salut, si tenen fe, no se'n aniran a negar es poder de la Mare de Deu ni manco dirán que no es ver que Deu fa miracles, sino que dirán que, si Deu no les ha feta sa gracia de curar-los, no devia convenir que los curás, i romanen resignats i aconhortats.

Pero ¿que saben de tot aixó ets escriguedoretxos ignorantetxos de *La Voz del Pueblo*? No'n saben res; i sensa sebre'n res, volen parlar, i encivellen aqueix rois de virollades i barbaridats i blasfemies.

¿Que la Mare de Deu de Lourdes no fa miracles? Está a la vista que en fa continuament; n'ha fets a centenars, i les ha fets davant moltíssima gent, i les han examinats metges molt notables, molts d'ells incieduls i extranyos an es catolicisme; i aqueix metges han hagut d'acabar es cap i regonèixer que tals curacions no tenien explicació humana possible i que era evident que havia obrades tals curacions un poder que está part demunt tot s'orde natural, aixó es, Deu per intercessió de la Mare de Deu.

Es republicans no volen que les fusellen a ells i ells voldrien fusellar es altres, si porien.

Ademés es paperetxo republicá a una partida de bandes excita «es poble» a que recordi que en temps d'En Maura fusellaren En Ferrer, En Garcia, En Malet, En Baró i N'Hoyos, aquells... *subjectes* que per lo que havien fet durant sa *Setmana Trágica* a Barcelona, els-e fusellaren, segons sa llei manava. ¿Quina taca ni deshonra es p'En Maura que, quant governava ell, es Tribunals sentenciassen i fusellassen es criminals que segons sa llei pertocava sentenciar i fusellar p'es crims que havien comesos?

I aquí lo célebre es que aqueix criminals de sa *Setmana Trágica* es Tribunal Militar los hagué de condemnar i fusellar davant ses declaracions que contra ells feren es testimonis que anaren a declarar, i que casi tots eren republicans. De manera que foren es republicans amb ses seues declaracions que motivaren es fusellament d'aquells criminals. I així succeí sobre tot en sa causa d'En Ferrer: es republicans foren es qui declararen més contra ell; i ell meteix, pocs dies abans de morir, va escriure una carta donant sa culpa de sa seua desgracia an es lerrouxistes.

I *La Voz del Pueblo* es un paperot lerrouxista! ¡té cara d'anar a retreure es fusellament d'En Ferrer, tirant-lo demunt En Maura! No, escriguedoretxos de *La Voz del Pueblo*! ¿Es fusellament d'En Ferrer se deu principalment a voltros, a sa partida de lerrouxistes que amb ses seues declaracions el varen comprometre de tal manera, que va esser forçat es fusellar-lo!

¿I teniu cara, escriguedoretxos de la buina, de venir a fer tants d'estabexos perque en temps d'En Maura fusellaren cinc revolucionaris, allá ont es vostro Caporal En Lerroux va dir s'altra diaça, que ell no duptaria gens de firmar no una sentència de mort, sino que'n firmaria deu, per conservar sa Republica, es dia que se República entrás! ¿E hu veis com no sou més que uns farsants? Tants d'espants perque en temps d'En Maura fusellarsn aquells cinc revolucionaris, i voltros feis avinent que demá que fósseu Govern, fusellaríeu arreu arreu per defensar sa República! ¡Farsants! més que farsants!

Un cas de restitució.

Es periódics aquesta setmana ha duita sa noticia de que a Madrid un capellá entregá 30 000 pessetes an es Tresor de sa Nació, que es qui les havia robades, se'n confessá i es confés les hi feu restituir per porer-lo absoldre. Les havia robades an es Tresor Públic, i an es Tresor Públic les ha hagudes de restituir.

Ell no hi ha remei: es qui roba, si vol perdó de Deu, ha de restituir. Si no restitueix, bé se'n pot pegar de tocs an es pits, bé en pot passar de *pare-nostros* i d'*ave-maries*, no li servirán de res, res.

No hi bovetgeu per amor de Deu! amb això des restituïr. Quants n'ha enforcats, n'enforca i n'enforçarà En Banyeta Verda per no haver restituït quant hi eren a temps!

Aqueix que va robar ses 30.000 pesetes an es Tresor i que ara les ha restituïdes per má des confés, aqueix ho ha entés!

¡O voltros anticlericals que no vos treis paraula bona de sa Confessió, que no vos aturau de dir-ne mal, suposant que només serveix per fanatitzar sa gent i donar mal camí i posar renou i desgavell dins ses famílies! ¿e-hu veis per que serveix sa confessió? Serveix per tot lo contrari de lo que voltros deis, per adressar es qui van torts, per sostenir i dirigir es qui van drets, per dur sa gent a fer ses coses segons sa llei de Deu. ¿Com no ha de fer tot això i molt més sa Confessió, essent com es un Sagrament de Deu, una cosa que posá Deu per sa nostra salvació? O anticlericals! no aneu contra ses coses posades de Deu per bé d'ets homos! ¡Es es desbarat més gros que porren fer!

Tantes de gracies!

Es periòdic catalá *Costa de Llevant* dia 24 d'Agost fa un viu elogi des *Diari* que publicam de s'eixida de Mn. Alcover per França i altres nacions, i en copia un troç sobre «el Catolicisme a França després de la separació de la Esglesia del Estat». Agraïm coralment an aqueix periòdic catalá tal deferencia.

Mn. Miquel Parera

Dissapte passat just donàrem sa noticia de que era mort, perque, quant ho sabèrem, ja teniem composta LA AURORA, i mos sobrava més d'unaplana; i Mn. Miquel Parera tenia massa importancia per poder quedar bé LA AURORA just dedicant unes quantes retxes a sa memoria d'aqueix sacerdot tan notable per diferents conceptes. Era més veí que noltros, que no'l coneguèrem mai al·lot; el coneguèrem veient-lo demunt sa trona, anunciant amb una elocuencia molt vitenca sa Paraula de Deu, essent Vicari de Manacor. Pero ho va esser poc temps, perque se senti cridat del cel per consagrar-se tot ell a sa predicació apostòlica, lo qual no era possible si havia d'estar fermat an es Ministeri Parroquial de just una parroquia com sa de Manacor. Mn. Parera no dugué mai altre idea ni altre búixola que servir l'Esglesia just p'es pler de servir-la i de procurar sa major Gloria de Deu. Considerant que poria fer més per l'Esglesia i per Deu, anant de poble en poble a predicar l'Evangeli de Deu que no tancat dins sa nostra Parroquia, deixá sa Vicaria, i se consagrà an es Ministeri Apostòlic; i prompte va esser conegut dins tota Mallorca, i el cridaren a totes ses parroquies, perque deixava bona boca ferm per tot aquí ont anava, deixava anar per tot sa bona olor de Cristó, edificant i santificant. Aviat no hi hagué poble de Mallorca aont no hagués predicat sermó de festa grossa, novena o corema; i fins hagué de anar a Menorca un parei d'anys per predicar sa corema a la Seu de Ciutadella. Aqueixa fama de predicador meravellós, de predicador vertaderament apostòlic la se tenia Mn. Parera sobiranament guanyada, com pocs a Mallorca le hi hagen tenguda. Demunt sa trona i baix de sa trona, dins es confessionari i en sa conversa familiar Mn. Parera era sempre un apòstol. Demunt sa trona se transformava prodigiosament, i sa seua veu s'acorava om una espasa de dos tals dins s'ánima d'ets oients, i o les aportellava a Cristó o, si se reneaven, se'n duien una mala sonda da, que se'n recordaven per molta de estona. Noltros no n'hem sentit cap mai de predicador que dominás tan sobiranament sa paraula mallorquina per entrar dins es cor dins s'ánima des

poble, parlant-li es seu llenguatge, tan net i llampant i afuat i acorador. No, com a predicador mallorquí p'es poble mallorquí no n'hem sentit cap mai que l'igualás ni li arribás a Mn. Miquel Parera.

Quant vengué a ocupar es soli bisbal de Mallorca lo Rdm. Dr. Jacinto M. Cervera, volgué aqueix meritísim Bisbe que Mn. Parera fos Superior des Seminari amb Mn. Miquel Maurá, considerant que seria la nata per formar s'esperit des futurs sacerdots de tota Mallorca. No mos capdupte que Mn. Parera prestá grans servicis a l'Esglesia de Deu dins es nostro Seminari aont entrá l'any 1888 fins que el deixá fora de combat sa malaltia que ara el mos ha pres. Lluny de noltros s'idea de voler suposar que el Rdm. Bisbe Cervera no se senyás amb sa man dreita quant anomená Superior des Seminari Mn. Parera; lo que volem dir que aquell dia s'hagué d'acabar s'apostolat que Mn. Parera exercia demunt sa trona i dins es confessionari trescant tota Mallorca sens mai parar, com un St. Pau. Lo que volem dir que mos va sebre un greu de l'ánima, no sols a noltros sino a molts d'altres, que s'Apostolat que havia d'exercir dins es Seminari, perque així ho manava el Bisbe, l'aturás de seguir exercint s'altre Apostolat que fins llavó havia exercit dins tots es pobles de Mallorca i an el qual negú des seu temps li arribava d'un bon tros.—Dins es Seminari se'n va sebre desfer admirablement, tant com a Majordom que com a Secretari d'Estudis sobre tot com a Catedràtic de Moral, que hu va esser molts d'anys.

Com noltros començàrem a tractarlo, estava an es ple d'aquell Apostolat, i mos distingí fora mida amb sa seua amistat ferma i coral, fèrem sempre tot quant sabèrem per correspondre hi amb tota sa nostra ánima.

Aquest concepte altísim que teniem de Mn. Parera com a predicador, no era d'ara, sino de quant fórem d'edat de porer formar concepte propi sobre aquestes coses; no l'hem expresat publicament fins ara perque no s'era presentada s'avinentesa ni sa oportunitat de fer-ho; pero es nostros amics veis mos ho han sentit dir sempre; no mos ne som amagats mai. I ne gú amb raó mos pot recusar per apassionats, perque noltros, si mos honràrem sempre amb s'amistat de Mn. Miquel Parera, no érem d'aquells amics seus que mos bastás que fos una cosa d'ell per trobar-la superior a tota cosa de qualsevol altre. En alguns punts de vista i en sa manera de judicar certes questions d'aquelles que erem entre catòlics i cotòlics, tot respectat fundament es punt de vista i sa manera de veure que tenia aquell sant sacerdot i dolcíssim amic de sa nostra ánima, mos permetiem tenir un altra punt de vista i una altra manera de veure i de judicar algunes d'aquelles questions, que, maldement hi fossen, no haurien d'haver dividit mai s'acció des catòlics espanyols a favor de lo que tots estimam més que sa nostra vida: sa causa de Deu i de l'Esglesia.

Que consti que, si hem apuntat això, es just per que se veja que, si alabam Mn. Parera com a predicador popular, com a apòstol i sacerdot exemplaríssim, fent-ne unes alabances tan grosses, no es perque fósem amics seus apassionats, amics seus que anássem tapats per sa nostra amistat envers d'ell, que el mos fés mirar amb vidre d'augment i que trobássem bo lo que ell era just perque érem amics seus. Si hem fetes aqueixes alabances tan grosses de Mn. Parera com a predicador apostòlic, es perque estam tan convençuts de que les se mereixia, hauriem faltat a sa nostra conciencia que si no les hagéssem fetes publicament, per que consti dins sa col·lecció de LA AURORA

devant sa posteritat aquest testimoni nostro de lo molt i molt que valia Mn. Miquel Parera com o persona, com a sacerdot, com a predicador apostòlic, i per que es futur historiador de Manacor pugua fer constar que Mn. Parera fonc un des manacorins més il·lustres i benemèrits de sa segona mitat des sigle XIX i de sa primeria des sigle XX, uns des sacerdots més dignes de tota Mallorca i es primer predicador apostòlic des seu temps en tota l'illa.

I ara, rendit aqueix tribut de rigorosa justícia a sa bona, a sa santa memoria de Mn. Miquel Parera i Fornés, enviam es nostro condol més coral an es nostros bons amics l'amo'n Sebastiá i l'amo'n Juan, germans des difunt, i a tota sa demés familia seua, i clouen aquest homenatge amb aquesta plegaria sacramental:

¡Que'l Bon Jesús haja trobat Mn. Parera en estament de gracia! i si encara estigués entretengut an el purgatori ¡que el trega a l'admeta a l'etern descans de la santa Gloria! i doni an es seus dos germans, ja anomenats, i a tota sa demés familia molts d'anys de vida per pregar per ell i es conort i sa conformança que tant i tant necessiten per suportar un cop tan terrible com es sempre sa mort d'una persona tan bona i tan santa com era Mn. Parera. Al cel lo vegem! Amén.

Notes bibliografiques

La fe i la Poesia | *Discurs del Ilm. Sr. Dr. D. Josep Torras i Bages* | *Bisbe de Vich* | en la *Festa de la Fe celebrada a Ripoll* | per la *Juventut Catòlica de Barcelona* | en lo *XVI aniversari secular de la Libertat de la Iglesia*. | *Vich* | 1913.

Agraïm coralment a l'Ilm. Sr. Bisbe de Vich l'obsequi d'un exemplar des de errer discurs lletgit a Ripoll, no fa gaire.

Es admirable el Prelat catalá en sa manera plana i claríssima que té de tractar i lligar conceptes elevats amb sa suavitat forta que sol resplandir en tot escrit seu en defensa de sa Relligió.

Glosant es conceptes de Fe i Poesia, segons ell intimament lligats, diu que es revolucionaris, devant es misteri de la vida humana, se desesperen, s'agiten, s'enfureixen, con l'huracá que recarrega els abets del Pirineu. Es que rebutgen la Fe que explica tal misteri. I per això la poesia del misteri fora de la Fe, la poesia del revolucionari es perturbadora: desfá la ciutat i l'homo; du es ciutadans a l'anarquia i ets homos an es suicidi. La poesia del revolucionari es la poesia de les ruïnes.

En camvi la Creu es abre de vida. I la Poesia, que, quant es vertadera, també es vida, es cosa vital en s'homo, no pot manco de sostenir-se demunt la Creu, emparar-se en la Creu, extendre-se sobre ella amb magnífica vegetació i produir fruits dolcíssims. I si la Creu, aont mori Jesús, vencedor de la mort, es símbol d'immortalitat, la Poesia també, quant es vertadera, es resplandor de la immortalitat i manifestació de la vida. Sensa la Creu la mort domina sobre els homos; sensa la Creu, tota s'història es obra morta que no té cap finalitat. Ara lo meteix: la Poesia, si no conté una essencia de vida, es dir, la Poesia sensa la Creu, ja perd la preeminencia que el nostro llinatge li ha concedit sobre les coses humanes, ja no es res, no val res, perque ha perdut son ideal, sa font de vida, sa subsistencia propia.

Per això quant es estada més sublimada la Poesia, es estat amb el cristianisme, amb la difusió de la Fe, en tots els trànzits de la vida humana; dins el Cristianisme poesia, amor i vida se identifiquen. Un criminal qui detesta el pecat i se revesteix de la gracia cristiana, es ja un ser ideal, i pot ser i es estat l'heroe d'un poema. La gracia de sa conversió té tanta força estètica, que, a Maria Magdalena, estant i tot gloriosa an el cel, encara li deim bellíssimament Santa Pecedora.

St. Agustí diu que es misteri de la permissió del pecat an el mon s'explica perque vé a contribuir a la Bellesa i a la Gloria de Deu. La mort, que es corrupció, tractada amb so pinzell d'un geni cristiá, es estada tema d'obres admirables. Fins lo més comú i vulgar, baix de la influencia de la gracia cristiana, adquireix una sublim categoria. Un tassó d'aigo fresca que's dona per amor de Cristó, diu Aquest, mereix una recompensa eterna, perque a les hores aquest acte revesteix una bellesa infinita, es simplement un acte diví, un acte d'amor.

Per això també, si Catalunya es avui gran i immortal, se deu a la força pràctica i constructora de la Fe, se deu a sa civilisació que devalla de la Creu, com ho deia també En Verdaguier an es final del seu Poema:

Puig Deu t'empeny, jo Catalunyal avant.
Avant: per monts, per terra i mars no't pares,
ja t'es petit per trono el Pirineu,
per esser gran avui te despertares
a l'ombra de la Creu.

Critica literaria | sobre el primer libro de *Samuel*, cc. | -VII. | por el P. *Andrés Fernández* | de la *Compañia de Jesús*. | *Madrid* | 1913.

Molt plaent i ben enfilat es s'article que forma aquest opuscle que acaba d'enviar-mos el P. Fernández, benemèrit jesuïta manacorí. Es un estudi de sa factura literaria des primers set capítols des llibre de l'Esriptura dft de Samuel (I Reis), an el qual reivindica aqueix set capítols com obra d'un orde llògic evident, com obra una i no desavassada en series o seccions fora orde, de les quals una sia historia pura i s'altra idili pur; no, ell demostra ben bé que tals capítols son ben coherents, ben consonants i ordenats. Es de notar an el P. Fernández sa seua manera difícilment fácil, o no sabem com dir-ho, amb que enraona.

A's meteix temps que li agraïm s'exemplar amb-e que mos ha honrats li enviam sa nostra més coral henhorabona.

Secció local

Dimarç a s'esglesia de la Santa Família hi va haver un ofici funeral molt solemne en sufragi de Mn. Miquel Parera, amic coral de tota la vida des fundador d'aqueixa esglesia, es nostro bon amic Mn. Bartomeu Domenge. Ell va esser es celebrant i li feren de Ministres Mn. Bartomeu Pastor i Parera i Mn. Artemi Massanet i Pascual. Hi acudí tota la gent des mort i molta de externa, desitjós tothom de tributar aquest piadós homenatge a sa bona memoria d'aquell virtuosíssim sacerdot, an-e qui Deu don bon repós i bon remei. Amén!

Demá a s'esglesia des Germans de sa Vila-Nova hi haurá sa festa de St. Roc. Avui completes eolemnes i demá ofici a les deu amb sermó de Mn. Juan Aguiló i a's cap-vespre a les sis *Te Deum*.—[Vaja manacorins vilanovers i tots es altres devots de St. Roc, no hi faceu falta an aqueixa esglesia, que aquell sant homo de Mn. Juan Aulet va fer, no per que estigués tancada ni hi poguessen córrer ses rates, sino per que s'omplís de feels tot sovint tot sovint! ¿E-hu sentiú, manacorins?

Dilluns començaren a aixamplar devers cinc pams es camí des Port a sa costa des *Molí d'En Sopa*. Sembla que l'havien fet massa estretot an aqueix bo de camí. Manco mal l'han compost! Mes val aixil! Sobre tot canyella, que fa bon brou!

No son estades tot berbes sa basca que ha feta aqueis dies. La gent s'aufejava, casi tothom brollava de suor. Se conta de bisties que caigueren entabanades de calor i allargaren es potons.

S'anyada de ses figues vé mal igual enguany. Ses primerenques ja están a la plena, i ses tardanes van enrera ferm.